

AROLYGIAETH GWASANAETH ERLYN Y GORON EM

AROLYGIAD O CPS DYFED POWYS (ADRODDID 13/04)

CRYNODEB GWEITHREDOL

Cyflwyniad

1. Adroddiad Arolygiaeth Gwasanaeth Erlyn y Goron Ei Mawrhydi yw hwn yngl_n â'r CPS yn Nyfed Powys. Gwasanaeth cenedlaethol yw'r CPS, ond mae'n gweithredu ar sail ddatganolog a chaiff pob un o'i 42 o Ardaloedd eu harwain gan Brif Erlynydd y Goron (CCP) sy'n meddu ar lefel sylweddol o hunanreolaeth. Arolygiad canolradd oedd hwn. Cyflwynwyd adroddiad ar yr Ardal yn flaenorol ym mis Mawrth 2002.

Yr Ardal

2. Mae CPS Dyfed Powys (yr Ardal) yn gwasanaethu'r ardal a gwmpesir gan Heddlu Dyfed Powys. Mae ganddo dair swyddfa, yng Nghaerfyrddin, Hwlfordd a'r Drenewydd a lleolir Pencadlys yr Ardal (Ysgrifenyddiaeth) yn swyddfa Caerfyrddin.
3. Rhennir busnes yr Ardal yn ôl swyddogaeth: mae tair Uned Cyfiawnder Troseddol (CJU) ar gyfer Sir Gaerfyrddin, Sir Benfro a Cheredigion, a'r Drenewydd, sy'n ymdrin â phob achos yn y llysoedd ynadon ym Mhowys. Ceir Uned Dreial yng Nghaerfyrddin sy'n ymwneud ag achosion yn Llys y Goron yn Nyfed ac Uned Dreial arall ar gyfer achosion yn Llys y Goron ym Mhowys. Lleolir yr ail TU yn y Drenewydd ac mae'n uned ar y cyd gyda'r CJU lleol.
4. Ar adeg yr arolygiad ym mis Mawrth 2004, cyflogodd yr Ardal gyfanswm o 54.9 o staff llawn amser. Mae Ysgrifenyddiaeth yr Ardal yn cynnwys y CCP, y Rheolwr Busnes Ardal (ABM) a'r hyn sy'n gyfartal â 5.4 aelod arall o staff llawn amser. Yn ystod y flwyddyn hyd at fis Rhagfyr 2003, ymdriniodd â 14,069 o achosion yn y llysoedd ynadon ac 800 o achosion yn Llys y Goron. Rhoddodd gyngor cyn-cyhuddo i'r heddlu mewn 1,294 o achosion eraill.
5. CPS Dyfed Powys yw un o'r Ardaloedd CPS lleiaf o ran llwyth achosion, er ei bod yn un o'r mwyaf yn ddaeryddol, gan ei bod yn ymestyn dros ardal sydd dros hanner maint Cymru. Mae'n wledig yn bennaf, a llysoedd y tu allan i'r Ardal sy'n ymdrin â bron ei holl waith sy'n ymwneud â Llys y Goron. Mae'r boblogaeth o bobl dduon a phobl o leiafrifoedd ethnig yn ganran fach iawn o gyfanswm y boblogaeth ac maent wedi'u gwasgaru'n eang.

Prif ganfyddiadau'r Arolygiaeth

6. Yn ystod y ddwy flynedd a hanner ers yr ymweliad arolygu diwethaf, mae'r Ardal wedi profi cynnydd o 12.1% yn y llwyth achosion yn erbyn cynnydd o tua 17% mewn adnoddau ariannol. Mae niferoedd y cyfreithwyr yn parhau bron yr un peth tra bod niferoedd y staff gweinyddol wedi cynyddu. Mae'r heriau a geir yn sgîl rhychwant daeryddol yr Ardal, a'r ffaith bod prif ganolfannau Llys y Goron y tu allan i'r Ardal, yn parhau. Gwnaed rhywfaint o waith i ad-drefnu'r llysoedd ynadon ac mae naw llys i'w gwasanaethu yn awr.

7. Yn erbyn y cefndir hwnnw, mae'r Ardal wedi gwneud yn dda i weithredu'r mentrau newydd amrywiol, i gynnal neu i wella ei berfformiad gwaith achos yn y rhan fwyaf o agweddau, ac i helpu i ddarparu perfformiad da iawn mewn perthynas â chulhau'r bwlch cyfiawnder a chynyddu hyder y cyhoedd. O ran mesurau fel treialon aneffeithiol a threialon sy'n chwalu a lleihau'r cyfnod o arestiad i ddedfryd ar gyfer troseddwy'r ifanc parhaus, mae Dyfed Powys ymhlith yr arweinwyr. Rhaid diolch i'r holl staff am hyn yn ogystal â'r swm effeithiol iawn o weithio ar y cyd a geir gyda phartneriaid cyfiawnder troseddol yr Ardal, yn bennaf yr heddlu a'r llysoedd ynadon.
8. Ceir un neu ddwy agwedd ystyfnig ar berfformiad o hyd y mae angen mynd i'r afael â hwy a bwriad ein hargymhellion yw cynorthwyo â'r rhain. Dim ond i raddau cymharol y mae'r Ardal wedi'i chyd-leoli â'r heddlu, sy'n golygu bod y cwmpas ar gyfer rhoi cyngor wyneb yn wyneb yn gyfyngedig, a bydd yn bodloni her bwysig yn y dyfodol gweddol agos pan fydd y CPS yn cymryd y cyfrifoldeb statudol dros gyhuddo. Rydym felly wedi rhoi pwyslais arbennig yn yr adroddiad ar yr angen i ddatblygu'r gwaith ar y cyd presennol gyda'r heddlu ymhellach, yn arbennig mewn perthynas ag ansawdd ffeiliau, ceisiadau am ffeiliau llawn, cyngor i beidio â chyhuddo ac achosion sy'n dirwyn i ben.
9. Mae canlyniadau'r Ardal yn gadarnhaol iawn mewn perthynas â gwaith achos y llysoedd ynadon a'r broses o ddarparu targedau'r Cytundeb Gwasanaeth Cyhoeddus (PSA) yn y llys ynadon a llysoedd y Goron. Roedd gofal tystion hefyd yn dda, tra bod gwaith achos Llys y Goron yn nes at y cyfartaledd cenedlaethol o ran y rhan fwyaf o fesurau ac roedd yr adolygiad parhaus yn well na'r cyffredin. Ar y llaw arall, nid ymdriniwyd ag achosion sy'n dirwyn i ben yn dda gan rai unedau, yn enwedig yn Llys y Goron.

Canfyddiadau penodol

Gwaith achos

10. Ac eithrio achosion sy'n dirwyn i ben, mae'r Ardal yn ymdrin â'r rhan fwyaf o agweddau ar waith achos yn hyderus, yn effeithlon ac yn effeithiol, gan gynnwys achosion sensitif. Gall fanteisio ar staff profiadol, yn weinyddol ac yn gyfreithiol, ac mae ganddi systemau cadarn iawn ar waith ar gyfer delio â'i llwyth achosion – sy'n arwain at y ffaith bod adolygiadau o ffeiliau a'r broses o baratoi achosion yn y ddau lys o safon uchel. Ar y llaw arall, ceir problem hirsefydlog sef y ffaith nad yw llawer o gyfreithwyr yn barod iawn i nodi'r rhesymau dros eu penderfyniadau yn ysgrifenedig pan fyddant yn arnodi ffeiliau. Mae hyn yn golygu y caiff gwaith ei ddyblygu os bydd gwahanol gyfreithwyr yn ymdrin â'r achos, a cheir rhai problemau gan fod achosion yn y llysoedd ynadon, yn enwedig treialon, yn fwy tebygol o gael eu cynnal gan asiantau bellach. Roedd ansawdd briffiadau yn amrywiol iawn ar y sampl ffeiliau, er y dywedwyd wrthym bod y rheswm dros hyn wedi'i nodi fel problem o ganlyniad i gyflwyno system Rheoli Achosion Compass.

Dod â throseddwyr gerbron y llys

11. Drwy weithio yn agos ar y cyd rhwng yr holl asiantaethau cyfiawnder troseddol, mae Dyfed Powys wedi cynyddu nifer y troseddwyr a ddaeth gerbron y llys 13.1%, un o'r perfformiadau gorau yn y wlad.

Lleihau treialon aneffeithiol

12. Mae treialon aneffeithiol wedi lleihau'n sylweddol ers yr arolygiad diwethaf. Yn Llys y Goron, y ffigur diweddaraf yw 9% a 17.8% yn y llysoedd ynadon. Unwaith eto, mae'r canlyniadau ardderchog hyn yn ganlyniad gweithio agos gyda phartneriaid yn y Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Lleol (LCJB), lle y caiff achosion aneffeithiol eu harchwilio'n rheolaidd gan y CPS, y llysoedd ynadon a staff yr heddlu ar sail achos wrth achos, gan weithredu'r gwersi a ddysgwyd a'r gwelliannau angenrheidiol.

Eiriolaeth ac ansawdd y broses o ddarparu gwasanaethau yn y llys

13. Cymeradwyodd Arolygwyr yr Ardal ar adeg yr arolygiad diwethaf oherwydd ansawdd ei heiriolaeth ac, ar ôl cynnal asesiad risg, ni wnaed ymgais i weld niferoedd cynrychioliadol o eiriolwyr. Fodd bynnag, mae'r defnydd o asiantau wedi cynyddu, a dywedodd rhai ymatebwyr fod datblygiad achosion yn llai llwyddiannus os mai asiantau oedd yn eu cynnal. Fodd bynnag, mae'r Ardal yn dewis ei hasiantau yn ofalus, a cheir rhywfaint o fonitro anffurfiol. Mae hefyd yn gwneud ymdrech i'w hyfforddi. Byddai asiantau mewn gwell sefyllfa i ddelio ag achosion pe byddai cyfreithwyr yn cofnodi eu rhesymau dros benderfyniadau yn llawnach. Mae angen brys i recriwtio a lleoli mwy o weithwyr achos penodedig (DCW), yn enwedig gan fod eu cylch gwaith wedi'i ehangu yn ddiweddar, ac yn sgîl llwyth achosion cynyddol yr Ardal yn y llysoedd ynadon.

Dioddefwyr a thystion

14. Mae'r Ardal wedi ymateb yn dda i'r broses o ailgydbwyso'r system cyfiawnder troseddol o blaid dioddefwyr a thystion. Mae gofal tystion yn dda ar y cyfan. Ceir Canolfan Gwybodaeth i Ddioddefwyr ganolog sy'n gyfrifol am y cynllun Cyfathrebu'n Uniongyrchol â Dioddefwyr, ac mae cyd-berthnasau gwaith da yn bodoli gyda Gwasanaeth y Tystion a Chymorth i Ddioddefwyr. Caiff Mesurau Arbennig eu deall yn dda a'u ceisio lle y bo'n briodol.

Rheoli perfformiad

15. Mae'r Ardal wedi gweithredu'r cynllun Sicrwydd Ansawdd Gwaith Achos Cenedlaethol, a ategir gan ei chynllun presennol ei hun, ond mae angen gwaith dilynol trylwyr. Mae perfformiad yn destun ysbeidiol mewn cyfarfodydd Rheoli Ardal ond prin yw'r trafodaethau ar lefel uned, neu'r broses o gymharu rhyngddynt. Mae angen llunio Cynlluniau Gweithredu Uned a'u bwydo i Gynllun Busnes yr Ardal. Ceir dull rheoli perfformiad ar y cyd da gyda'r llysoedd ynadon a'r heddlu, sydd wedi galluogi cynnydd cymeradwy mewn perthynas â thargedau PSA. Fodd bynnag, mae angen gwneud gwaith pellach gyda'r heddlu yngl_ n ag ansawdd ffeiliau a chanlyniadau achos, ac hefyd er mwyn hwyluso'r gwaith o gyflwyno'r cynllun cyhuddo.

Rheoli pobl a chanlyniadau

16. Mae'r Ardal yn wynebu rhai heriau mawr o ran staffio am ei bod yn gorwario yn erbyn ei chyllideb cyflogau. Mae nifer o ffactorau wedi achosi hyn yn cynnwys nifer o staff cyfreithiol profiadol sy'n agos at frig eu graddfeydd cyflog, salwch hirdymor a dim digon o weithwyr achos penodedig yn rhanbarth deheuol yr Ardal. Mae Eiriolwyr yr Uwch Lys (HCA) wedi gwneud ystod ehangach o waith ers yr arolygiad diwethaf ond rhoddir blaenoriaeth uwch i'w cysylltiad â'r fenter gyhuddo. Ystyrir bod y Gwasanaeth yn gyflogwr da a chaiff staff eu rheoli'n dda ar y cyfan, ond mae angen atgyfnerthu'r system Arfarnu Perfformiad ac mae angen trafod materion traws-wyddogaethol ac ymdrin â hwy mewn cyfarfodydd tîm.

Cydraddoldeb a materion amrywiaeth

17. Mae'r broses o ddarparu gwasanaethau yn gadarn mewn perthynas ag achosion hiliol. Cynhaliwyd hyfforddiant cynhwysfawr ar faterion yn ymwneud â chydraddoldeb ac amrywiaeth. Byddai'n ddefnyddiol pe gallai cyfansoddiad lleiafrifoedd ethnig bach y gymuned gael ei adlewyrchu yn y staff.

Rheoli ariannol

18. O ran y gorwariant a'r defnydd cynyddol o asiantau, mae angen atgyfnerthu gweithdrefnau ariannol yr Ardal ac mae angen sicrhau mwy o dryloywder o ran perfformiad unedau a'u costau. Cafodd cyllideb 3010 ei chamddefnyddio i raddau ar achosion arbennig yn y llysoedd ynadon. Cred yr Ardal na chaiff y costau teithio uchel sy'n gysylltiedig â gwledigrwydd eu hadlewyrchu'n ddigonol yn ei chyllid.

Gwerth am arian

19. Mae'r Ardal wedi llwyddo i ymdrin â chynnydd yn y llwyth achosion gyda thua'r un faint o gyfreithwyr a chynnydd cymedrol mewn gweithwyr achos. Fodd bynnag, mae'r defnydd o asiantau wedi cynyddu, nid yw'r cynllun cyhuddo peilot yn gynhwysfawr, ac nid oes proses o gyd-leoli heddlu a staff CPS ar waith eto. Mae costau teithio a chynhaliaeth yn sylweddol o ystyried cwmpas yr Ardal. Gallai rhywfaint o gynllunio arloesol helpu i leihau hyn.

Partneriaethau ac adnoddau

20. Ceir dull cadarn a sefydledig o weithio rhwng asiantaethau ac mae hyn wedi arwain at rai canlyniadau ardderchog o ran y PSA. Mae'r CCP yn cadeirio'r LCJB a chafodd ddechrau da. Mae partneriaid yn gadarnhaol iawn ynghylch yr Ardal. Cafwyd rhai problemau gyda chyflwyno System Rheoli Achosion Compass, sy'n gofyn am ddulliau newydd o weithio, y mae rhai cyfreithwyr yn ei chael yn anodd addasu iddynt. Fodd bynnag, mae gan y system fuddiannau posibl mawr ar gyfer yr Ardal oherwydd gallai hwyluso dull gweithio o bell o gartref, o'r llys neu o'r orsaf heddlu a lleihau amser teithio a chostau teithio.

Polisi a strategaeth

21. Mae polisi a strategaeth yn canolbwyntio'n gadarn ar gyflawni targedau PSA. Mae uned fach a gyd-leolir yn cael ei chreu yn Hwlfordd, ond nid oes posibilrwydd uniongyrchol o gyd-leoli yng Nghaerfyrddin na'r Drenwydd. Bydd angen gwneud ymdrechion agos a chydlynus gyda'r heddlu ar bob lefel er mwyn cyflawni'r cynllun cyhuddo llawn yn llwyddiannus. Mae angen i'r Ardal ymgynghori â staff i adolygu a diweddarau ei fframwaith llywodraethu a pholisi a'i ddogfennu mewn Llawlyfr Gweithrediadau.

Hyder y cyhoedd

22. Mae'r Ardal yn cyfrannu at y Pwyllgor Amddiffyn Plant Ardal a'r Fforwm Trais yn y Cartref. Yn gyffredinol, caiff ei barchu'n lleol, ond hyd yn gymharol ddiweddar cafodd broffil gweddol isel. Byddai mwy o gysylltiad proactif gyda'r cyfryngau lleol, i wneud y cyhoedd yn fwy ymwybodol o'i chyflawniadau gyda'i phartneriaid, yn helpu i gynyddu hyder y cyhoedd. Byddai gwell Adroddiad Blynnyddol yn ychwanegu at hyn hefyd. Megis cychwyn y mae gwaith yr Ardal, gyda'r LCJB, i ddatblygu strwythurau priodol i fesur a gwerthuso hyder y cyhoedd. Sefydlwyd Gr_p Ymgynghorol annibynnol i gynrychioli llais y cyhoedd.

23. Mae ffigurau Arolwg Troseddau Prydain yn nodi bod hyder y cyhoedd lleol yn y ffaith bod troseddwr yn cael eu dwyn gerbron y llys wedi cynyddu 1% y llynedd (er nad yw'r ffigurau hyn yn ddibynadwy yn ystadegol).

Arweinyddiaeth a llywodraethu

24. Gwneir staff yn ymwybodol o amcanion a chynlluniau'r Ardal drwy ddiwrnodau hyfforddi staff, a chydabyddir gwaith caled a wneir gan unigolion a grwpiau. Mae dulliau rheoli yn amrywio a datrysir y rhan fwyaf o broblemau, ond ceir rhywfaint o wyriad yngl_n â rhai materion. Byddai datganiad lleol sy'n darlunio gwerthoedd a rennir a phriod ddisgwyliadau rheolwyr a staff o fudd i sicrhau bod staff o bob gradd yn fwy cyfforddus â'r broses o lywodraethu'r Ardal. Dylid egluro Cylch Gwaith y Tîm Rheoli Ardal (AMT) a chyhoeddi ei benderfyniadau yn glir.

Argymhellion

25. Mae Arolygwyr wedi gwneud chwe argymhelliad i helpu i wella perfformiad yr Ardal:
1. Mae erlynwyr yn glynu wrth Gyfarwyddiadau Gweithredol ar y Cyd (JOPI) ym mhob uned, yn cyflawni dyletswyddau dadlennu yn fanwl, ac mae uwch reolwyr yn sicrhau hyn (paragraff 4.28).
 2. Mae erlynwyr yn arnodi'r rhesymau dros fynd rhagddo a dros ffafrio cyhuddiad arbennig ar bob ffeil treial, ac mae rheolwyr yn sicrhau bod hyn yn digwydd drwy'r system Sicrwydd Ansawdd Gwaith Achos a'r system Arfarnu Perfformiad (paragraff 4.39).
 3. Dylai'r Ardal recriwtio a lleoli rhagor o DCW (paragraff 8.7).
 4. Adolygu, diwygio a chyhoeddi gweithdrefnau ysgrifenedig sy'n cwmpasu meini prawf, y broses o awdurdodi ac archwilio cyllideb 3010 ar gyfer achosion arbennig yn y llysoedd ynadon (paragraff 9.7).
 5. Er mwyn gwella cysondeb y diwylliant gweithio ac i atal datblygiad materion gwaith gwrthwynebus, mae angen i'r Ardal:
 - * adolygu a diweddarau ei fframwaith llywodraethu a pholisi;
 - * cynnwys datganiad sy'n cwmpasu gwerthoedd a rennir a dyheadau rheolwyr a staff (paragraff 13.3).
 6. Dylid cytuno ar Gylch Gwaith ar gyfer yr AMT, yn cynnwys cyfansoddiad, amllder cyfarfodydd, materion y dylai'r AMT benderfynu arnynt yn unig, a chyfansoddiad a Chylch Gwaith is-grwpiau sy'n atebol iddo. Dylid adolygu'r Cylch Gwaith yn flynyddol a sicrhau ei fod wedi'i alinio â strategaeth fusnes yr Ardal (paragraff 13.9).

Gellir cael testun llawn yr adroddiad gan Gr_p Gwasanaethau Corfforaethol Arolygiaeth yr HMCPS (ffôn 020 7210 1197) ac mae hefyd ar gael ar-lein yn www.hmcpsi.gov.uk.